

О. В. Москаленко, О. Г. Головко,
Харківський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖБАНКІВСЬКОГО РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

У квітні 2011 року Президент Асоціації українських банків Олександр Сугоняко заявив про необхідність переосмислення політики в фінансовій сфері, а саме про посилення регулювання та створення стимулів для фінансової підтримки розвитку національного виробництва.

Він наголосив на консолідації банківської галузі навколо інтересів національної економіки, наслідуючи приклад Чеської Республіки, який засвідчив, що розумне регулювання в інтересах національної економіки надає можливість мінімізувати вплив навіть світової фінансової кризи.

Та детальне дослідження узгодженості потреб реального сектора та здійсненого банками фінансування у розрізі секторів економіки не показує їх повну збалансованість, що дозволяє надати узагальнену оцінку щодо невідповідності української банківської системи потребам реального сектора економіки.

Для вирішення виявленої проблеми та активізації довгострокового кредитування реального сектора економіки потрібні комплексні заходи держави, Національного банку України, спільні зусилля законодавчої та виконавчої влади щодо формування попиту на інвестиції, але це в кінцевому підсумку сприятиме загальному економічному зростанню.

Кроки в даному напрямку розпочав український Уряд. У рамках доручення Президента України на основі програми торговельно-економічних реформ до 2014 р. сформовано базу даних інвестиційних проектів за напрямками: 125 стратегічно важливих галузевих і регіональних інвестиційних проектів загальною вартістю близько 200 млрд. грн., 714 інвестиційних проектів за пріоритетними напрямками економічного і соціального розвитку вартістю близько 900 млрд. грн.

Звичайно, що під частину цих проектів планується залучити кошти європейських, російських, світових, фінансових структур іноземних приватних інвесторів. Та важливим джерелом інвестиційних ресурсів мають стати українські банки.

Якщо розглянути банки I групи, до якої входить 17 найбільших українських банків, то можна побачити, що їх загальні активи становлять 628 785,640 млн. грн., у тому числі 514 062,361 млн. грн.

(81,75 %) – надані кредити (у тому числі 377 479,817 млн. грн. – кредити, надані суб'єктам господарювання).

Тобто можна побачити, що кредитний потенціал системних банків недостатній для фінансування всіх стратегічно важливих проектів, але є вагомим внеском для реалізації інвестиційної стратегії держави.

Якщо ж розглянути загальні активи українських банків, то за станом на 01.01.2011 вони становили 962 862 млн. грн., серед яких 754 811 млн. грн. (78,4 %) становлять надані кредити (в тому числі 505 209 млн. грн. – кредити, надані суб'єктам господарювання, в складі яких лише 85 255 млн. грн. (16,6 %) – кредити в інвестиційну діяльність).

З вищенаведених показників можна зробити висновок, що українські банки мають значний потенціал, але й досі недостатньо орієнтовані на інвестиційну діяльність. Звичайно, така діяльність потребує великих ресурсів, є більш ризиковою та довгостроковою, але її необхідність є беззаперечною. Тому з метою виконання головного правила диверсифікації “не класти всі яйця в один кошик” для фінансування якомога більшої кількості стратегічно важливих інвестиційних проектів за рахунок саме внутрішніх (національних) джерел банки мають об'єднуватися для досягнення визначеної інвестиційної мети.

Вищенаведені факти створюють передумови для виникнення міжбанківського ринку інвестиційних проектів, у рамках якого стане можливим об'єднання наявних інвестиційних ресурсів банків задля фінансування стратегічно важливих проектів.

Тому актуальною постає проблема розробки механізму функціонування даного ринку, що потребує ґрунтовних досліджень та є темою подальших розробок.

Та вже зараз зрозуміло, що ефектом від створення міжбанківського ринку інвестиційних проектів через акумулювання та ефективно використання наявних ресурсів для фінансування стратегічно важливих проектів забезпечить перехід економіки на інноваційно-інвестиційний тип відтворення, підвищить конкурентоспроможність вітчизняної продукції, збільшить добробут населення, що, у свою чергу, призведе до нарощення клієнтської та ресурсної бази банківських установ.